

KÜRDİSTAN SOSYALİST PARTİSİ

GİRİŞ

Yakın ve Ortadoğu'nun en köklü ve nüfusça kalabalık uluslarından biri olan Kürtler, bugün ülkelerinin, Irak sınırları içerisinde kalan güney parçası dışında, ulusal demokratik haklarından yoksun halde yaşıyorlar. Halkımızın binlerce yıldır üzerinde yaşadığı Kürdistan sömürgeleştirilerek bölünüp parçalanmıştır.

Kürdistan, ilk önce 1639 yılında Osmanlı ve İran İmparatorluğu arasında yapılan Kasr-ı Şirin Anlaşması ile bölüştü. Bu iki devletin Kürdistan üzerinde yürüttükleri savaşlar ve yağma nedeniyle ülkemiz yakılıp yıkıldı, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesi engellendi.

Kürt ulusunun 19. yüzyıl boyunca giriştiği ulusal nitelikteki bir dizi ayaklanma, yine her iki imparatorluğun işbirliği ve batılı büyük sömürgeci devletlerin desteği sonucu her seferinde kanla bastırıldı.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Kürdistan bir kez daha bölündü ve dört parçaya ayrıldı. İngilizler Güney Kürdistan'ın büyük bölümünü kendi mandaları altındaki Irak sınırları içine aldılar. Fransızlar petrol ve tarım bakımından zengin olan Kürdistan'ın Güneybatı bölgesini kendi yönetimleri altındaki Suriye'ye bağladılar. İran eski payını korurken, Kürdistan'ın en büyük parçası, Osmanlı Devleti'nin yıkıntıları üstünde kurulan ve onun mirasını devralan Türkiye Cumhuriyeti'ne kaldı.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, üzerinde kurulduğu coğrafyanın etnik ve kültürel çoğulcu niteliğini yok saydı ve Türk etnisitesine dayalı tekçi, ırkçı bir anlayış ile şekillendi. Kürt halkı üzerindeki ulusal baskı ve zulüm daha da katmerli hale geldi. Kürt dili, kimliği ve kültürü yok sayıldı. Türk devleti Kürt halkını asimile etmek, onun dil ve kültürünü yok etmek için akıl almaz yöntemlere başvurdu. Kürt dili eğitim alanında, resmi işlemlerde, basın-yayında yasaklandı. Kürtçenin özel yaşamda konuşulması bile yasaklanıp cezalandırıldı. Kürt halkının hak ve özgürlük uğrunda her türlü meşru girişimi şiddetle bastırıldı. Kürt nüfusu zoraki göç ve iskâna tabi tutuldu. Bu durum Kürt toplumunun ekonomik, sosyal ve kültürel gelişiminin engellenmesine, Kürdistan'ın bir yangın yerine dönüşmesine yol açtı.

Türk devletinin Kürt halkına karşı izlediği ret, inkâr ve baskı politikası Türk toplumu bakımından da yıkıcı sonuçlar doğurdu. Türk halkının iş, eğitim ve sağlık ihtiyaçlarından kısılan kaynaklar savaşa ayrıldı, şovenizm Türkiye'de siyasal ve kültürel hayata damgasını vurdu, militarizmin ülke yönetimindeki ağırlığı arttı. Kürt halkına karşı izlenen çağdışı politika demokrasinin gelişip kurumlaşmasını engelledi.

Son dönemde içerde ve dışarıda yaşanan kimi gelişmelerin etkisiyle, Türkiye’de Kürt kimliğine ilişkin kaba inkâr politikasında belli bir yumuşamaya gidildi, Kürt diline ilişkin yasakçı anlayışta bazı değişiklikler gerçekleştirildi. Kürt sorununun çözümüne ilişkin tartışmalar Türkiye’nin gündemine oturdu. Ancak bu ve benzeri gelişmelere karşın, Kürt ve Kürdistan sorunu hala eşitlik temelinde ve hakkaniyete uygun bir çözüme kavuşturulmuş değil.

Kürt halkına karşı başvurulan ulusal baskı ve zulüm Kürdistan’ın diğer parçalarında da benzer bir biçimde devam ediyor. 1991 yılından bu yana Güney Kürdistan’da oluşan zgr ortamda yaşanan olumlu gelişmeler sayılmazsa, Kürtler İran ve Suriye’de de ulusal demokratik haklarını kullanamıyor, Kürdistan herhangi bir statüden yoksun bulunuyor.

KÜRT HALKININ ÖNÜNDEKİ TARİHSEL ADIM

Kürt halkının ulusal demokratik haklarının gasp edilmesi, Kürdistan’ın bölünüp parçalanmışlığı hiçbir meşru yanı bulunmayan tarihi bir haksızlıktır. Bu durum Ortadoğu’da süre gelen savaş ve siyasi çalkantıların başlıca nedenidir. Türkiye’de yıllardır devam eden çatışma durumu, artarak derinleşen kutuplaşma ve demokrasinin sorunlu yapısı, esas olarak Kürt ve Kürdistan sorununun adil ve eşitlik bir tarzda çözümlenmemiş olmasının sonucudur.

Kürt halkının kendi lkesi Kürdistan’da zgr ve onurlu bir şekilde yaşama talebi, onun ulus olmaktan kaynaklanan temel hakkıdır. Bu hak, aynı zamanda insanlığın ortak mücadele ve birikiminin ürünü olan uluslararası belgelerle güvence altına alınmıştır. Dünyada evrensel bir barış ve adaletin tesisi, Kürt ulusunun dünya uluslar lemi içerinde hak ettiği onurlu yeri almasına bağlıdır.

Bu bakımdan, Kürt halkının önündeki tarihi adım ulusal özgürlüktür. PSK, Kürt halkının ulusal özgürlüğünü, halkımızın kendi kaderini özgürce belirlemesinde görür. Kürt halkı, kendi kaderini özgürce belirlemeli ve kendi kendisini yönetme hakkına sahip olmalıdır.

Partimiz, Kuzey Kürdistan için bunun iki biçimde olabileceği görüşündedir: Kürt halkı ayrılıp kendi devletini kurabilir veya Türkiye halklarıyla demokratik bir birliği seçebilir.

Bizim tercihimiz demokratik bir federasyondan yanadır. Türkiye federal bir sisteme geçmeli, Kürdistan federe bir statü ile federal Türkiye içinde yer almalıdır. Federe Kürdistan’ın kendi parlamentosu, hükümeti ve yasama organları olmalı; Kürt halkı, federal Türkiye’de Türk halkı ile eşit haklara sahip bulunmalıdır.

Ulusal zgrlğn gerçekleşmesi ise esas olarak Kürt halkının kendi eseri olacaktır.

Bunun için de, tüm ulusal güçleri; özgürlükten yana bütün sınıf ve tabakaları, farklı inanç ve ideolojilere sahip kesimleri, bu toplum kesimlerini temsil eden yurtsever parti ve kurumları ortak bir mücadele zemininde birleştirmek gerekir.

PSK; NİTELİĞİ VE MÜCADELE ANLAYIŞI

Parti'nin adı Partiya Sosyalîst a Kurdistan'dır. Türkçesi Kürdistan Sosyalist Partisi'dir. Kısa adı ise PSK'dir. Amblemi, kırmızı zemin ortasında 21 ışınlı güneş, güneşin içinde partinin kısa adından oluşur. Parti Genel Merkezi resmi olarak Ankara'dadır. Çalışmalarının fiili merkezi Diyarbakır'dadır.

PSK, Kürt halkının iki yüzyıla varan özgürlük ve eşitlik uğrunda mücadele birikimini sahiplenir.

1974 yılının sonunda kurulan PSK-Özgürlük Yolu siyasi geleneğinin çok değişik araçlarla yürüttüğü barışçıl, demokratik ve meşru mücadele deneyimini yeni koşullarda sürdürür.

PSK'nin mücadele alanı esas olarak Türkiye sınırları dâhilindeki Kuzey Kürdistan'dır.

PSK, özgürlükçü, yurtsever, demokratik ve sosyalist bir partidir. PSK Kürdistan emekçilerinin, orta sınıfın, dar gelirli ve zayıf katmanların, aydınların, demokrasi, özgürlük ve eşitlikten yana olan bütün kesimlerin partisidir. Kürdistan'da yaşayan bütün etnik ve dini azınlıkların temel hak ve özgürlükleri için mücadele eder.

Her halk gibi Kürt halkının da zulme, insan onurunu hedef alan vahşi ve çağdışı uygulamalara karşı, son çare olarak direnme hakkı vardır. Ancak ülke ve bölgemizdeki deneyimler, savaş ve şiddetin sorunları çözmek yerine onları daha da derinleştirdiğini göstermiştir. PSK her türlü sorunun diyalog, karşılıklı görüşme ve barışçıl yöntemlerle çözümünden yanadır. Dönemin koşullarını gözeten, gerçekçi, sonuç alıcı, barışçıl yol ve yöntemlere dayalı bir mücadele tarzını esas alır. Mücadelesinde açık, sivil, demokratik, meşru araç ve yöntemleri kullanır.

PSK, kendi iç işleyişinde açık, demokratik ve çoğulcu süreçleri azami ölçüde işletmeyi benimser. Tabanın önemli karar alma süreçlerine katılımı için azami çaba sarf eder. Duruma göre parti içi referandum mekanizmasına başvurur. Tabanına ve kamuoyuna karşı açık, şeffaf ve hesap verebilirlik ilkesine bağlı kalır.

PSK, siyasi mücadelede hukukun üstünlüğüne, demokrasi ilkelerine, insan haklarına, insanın onur ve haysiyetine büyük bir değer biçer.

Partimiz, BM İnsan Hakları Beyannamesi, AGİT, Paris Şartı, AB Katılım Ortaklık Belgesi ve Kopenhag Kriterleri vb. uluslararası insan hak ve özgürlükleriyle ilgili sözleşmelere büyük bir önem atfeder.

Partimiz, insanların hayatlarıyla ilgili kararlara her düzeyde katılımını mümkün kılan, doğrudan demokrasi idealine sahip çıkar. Yerel politikanın ve yerel düzeyde kararlara katılımın belirleyici olduğu katılımcı bir demokrasi kurmayı amaçlar.

Partimiz, savaşa, militarizme ve devletten kaynaklanan başta olmak üzere şiddetin her türüsüne karşıdır.

PSK, insanlığın özgürlük, eşitlik, adalet, barış ve dayanışma gibi evrensel ortak değerlerine ve bu uğurdaki tarihsel mücadele birikimine sahip çıkar ve sürdürür.

PSK, insanlığın uzun vadeli geleceğini sosyalizmde görür. İnsanın her bakımdan özgür olması ve çok yönlü gelişimi için buna inanır. Sosyalizm, toplumsal yaşamda her türlü sömürü ve baskı ilişkisinin son bulması, gerçek özgürlük ve eşitliktir.

Kürdistan için sosyalizm şu anda yakın bir hedef değildir. Ulusal özgürlüğün ardından demokratik bir toplumun kuruluşu, ulusal ekonomi ve kültürün gelişip serpilmesi ve toplumun sosyalizm için olgun bir hale gelmesi, şimdiden kestiremeyeceğimiz bir zaman alacaktır.

DEMOKRASİ SORUNU

PSK, Kürt halkının hak ve özgürlük mücadelesi ile Türkiye'nin demokratikleşmesi arasında yakın bir ilişki görmektedir. Evrensel standartlarda bir demokrasinin Türkiye'de yerleşmesi, Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesi bakımından önemli bir fırsat oluşturur. Kürt ulusunun özgürleşmesi ise Türkiye'nin demokratikleşmesini kolaylaştırır.

Bu açıdan, Partimiz, ulusal özgürlük mücadelesinde Türkiye halklarını, demokrasi ve değişimden yana olan güçleri dost görür, onlarla dayanışmaya ve ortak mücadeleye büyük değer verir.

Türkiye için en gerçekçi ve uygulanabilir sistem federalizmdir. Federal sistem ülkenin çok uluslu, çok kültürlü ve çok dilli yapısına uygun düşer. Farklı bölgelerin, etnik ve dini toplulukların ülke yönetimine daha etkin bir şekilde katılmasına imkân sağlar. Federal bir sistem sadece Kürdistan sorununu çözmekle kalmaz, demokrasinin katılımcı ve çoğulcu bir tarzda kurumlaşmasına da zemin hazırlar.

Partimiz, Türkiye'deki tekçi, ırkçı ve otoriter yapının son bulması,

Evrensel standartlara uygun bir demokrasinin inşası,

Militarizmin vesayetinin sona erdirilmesi,

Bütün etnik azınlıklar ile dini inanç gruplarının temel hak ve özgürlüklerine kavuşması,

Katı merkezîyetçi siyasi sistemin yerine adem-i merkezîyetçi bir idari yapının kurulması,

Ülkenin çok dilli, çok uluslu, çok kültürlü, çok dinli yapısına uygun yeni bir anayasanın yapılması,

Kürt halkının varlığının kabul edilmesi, Kürdistan'a federe bir statünün tanınması,

Düşünce, din, inanç ve vicdan özgürlüğü bağlamında Alevi sorununa adil bir çözümün sağlanması ve,

Türkiye'nin federal bir tarzda yeniden yapılandırılması uğrındaki mücadeleye büyük değer biçer, bunun için demokrasi ve değişim güçleriyle ortak ve etkin bir mücadelenin gereğini savunur.

TÜRKİYE'DE YAŞAYAN KÜRTLER

Yüzyıllar boyunca Kürt halkına karşı yürütülen baskı, imha, inkâr ve tehcir politikaları sonucu, Kürtler Kürdistan'ı kitleler halinde terk etmeye ve batı illerine göç etmeye zorlandı. Zorunlu göç ettirme politikası Kürt hareketinin toplumsal tabanını zayıflatırken bir yandan da Kürtlerin asimilasyon sürecini hızlandırdı.

Bugün Türkiye'nin iç ve batı bölgelerinde yaşayan oldukça yoğun bir Kürt nüfusu, tıpkı Kürdistan'dakiler gibi ulusal demokratik haklarından mahrum bulunmaktadır. Buradaki Kürtler de kendi kimliklerini özgürce yaşayamıyor, ana dilleri Kürtçe ile eğitim alamıyor, kendi dillerini kamusal alanda serbestçe kullanamıyorlar. Kürt kültürü ve tarihini öğrenip geliştirecek imkânlardan yoksun bulunuyorlar.

Partimiz, Kürt halkının meşru haklarına kavuşması sürecinde, öncelikli olarak Batı'da yaşayan Kürtlerin ata topraklarına gönüllü dönüşü için gerekli koşulların oluşturulmasından yanadır.

Buna rağmen önemli bir Kürt nüfusunun İç ve Batı Anadolu gibi yerleri yurt olarak tercih edecekleri bir gerçektir.

Partimiz, diğer etnik ve dini azınlıklar gibi bu durumda olan Kürtlerin de ulusal ve kültürel kimliklerini özgürce yaşamalarının gereğine inanır, bunların ana dilleri ile eğitim almalarının evrensel ve demokratik bir hak olduğunu savunur.

Kürt nüfusunun belirli oranları geçtiği yerlerde Kürtçe eğitim hakkı sağlanmalı, Kürtçenin kamusal alanda kullanılması için gerekli imkânlar oluşturulmalıdır. Partimiz, yoğun olarak yaşadıkları il, ilçe ve bölgelerde Kürtlerin siyasal ve idari sürece katılımı için yerinden yönetim ilkesinin hayata geçirilmesi gereğini savunur ve bunun için mücadele eder.

KÜRDİSTAN'IN DİĞER PARÇALARIYLA İLİŞKİLER

Partimiz, Kürdistan'ın her parçasındaki halkımız için kendi kaderini belirleme hakkını savunur.

1991 yılında bölgede yaşanan gelişmelerin etkisiyle Güney Kürdistan özgürleşme yoluna girdi. 2005 yılından bu yana ise federe bir statü kazanmış durumda. Güney Kürdistan halkının özgürlük ve demokrasi yönünde yaşadığı deneyimler bölgesel barış ve istikrarın inşasına önemli bir katkı sunmakta ve diğer parçalardaki sorunun çözümü için de önemli fırsatlar oluşturmaktadır.

PSK, Güney Kürdistan'daki halkımızın elde ettiği kazanımlara değer biçer, ülkemizin bu parçasının federe statüye kavuşmasını tarihi bir ilerleme olarak kaydeder. Bu kazanımlara sahip çıkmayı, onların korunması yönündeki çabalara destek olmayı görev kabul eder. Güney Kürdistan'da yaşayan halkımızın gerektiğinde Irak'tan ayrılarak kendi bağımsız devletini kurma yönündeki çabalarını meşru bir hak olarak görür ve destekler.

Partimiz, Batı ve Doğu Kürdistan'da yaşayan halkımızın ulusal özgürlük için yürüttüğü mücadeleye etkin dayanışma gösterir.

Diğer yandan, her parçadaki özgürlük mücadelesi, o parçadaki halkımızın yan yana yaşadığı diğer halkların mücadelesi ile sıkı ilişki içindedir ve söz konusu ülkelerin tarihi, sosyal ve politik koşulları tarafından etkilenmektedir. Mücadele her parçada, koşullara bağlı olarak farklı bir seyir izleyebilir, farklı zamanlarda sonuçlanabilir ve farklı sonuçlara ulaşabilir. Her parçadaki mücadelenin örgütlenmesi, yönetilmesi, o parçadaki halkımızın saflarından çıkan yurtsever örgütlere düşmektedir.

PSK, halkımızın özgürlüğü için diğer parçalardaki yurtsever örgütlerle dayanışmaya ve iş birliğine önem verir, ulusal hareketin çıkarı için gerekli olduğunda dostça eleştiri görevini yapar; ancak bu parçaların ve bu örgütlerin içişlerine karışmaz.

PSK, Kürt örgütleri arasındaki sorunların çözümünde şiddet kullanmayı reddeder, her koşulda barışçıl yöntemlerin esas alınması gerektiğini savunur.

DEMOKRATİK FEDERE KÜRDİSTAN

Siyasi Hedefler

Tüm partilerin özgürce katılabileceği, eşit, genel, gizli ve tek dereceli seçim ilkelerine göre, Kürdistan'da yasama yetkisini kullanacak ve hükümeti kuracak Kürdistan Meclisi oluşturulacaktır.

Kürdistan Meclisi, Kürdistan'a ilişkin olarak, merkezi/federal yönetimin anayasada belirlenmiş yetkileri dışındaki bütün alanlara ilişkin yasama yetkisini kullanacaktır.

Yürütme erki, meclis içinden uzlaşma ve demokratik esaslara göre oluşturulacak hükümet tarafından kullanılacaktır.

Yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını, bütünlüğünü ve yargıç güvencesini kapsayan demokratik bir hukuk sistemi kurulacaktır.

Venedik kriterlerini esas alan çoğulcu, katılımcı, çağdaş bir siyasi partiler ve seçim sistemi oluşturulacaktır.

Kürdistan'da vali, kaymakam ve emniyet müdürleri seçimle iş başına gelecektir.

Kürdistan'da yaşayan bütün etnik ve dini gruplara ulusal demokratik hakları tanınacak, ilgili grupların ülkenin siyasi ve idari yönetimine katılması sağlanacaktır.

Kürdistan'da idari sistem adem-i merkeziyetçi bir tarzda yapılandırılacak, yerinden yönetim ilkesi esas alınacaktır. Yerel yönetimler güçlendirilecek, belediye ve il genel meclisleri toplumsal çoğulculuğa uygun, doğrudan demokrasi kurumları haline getirilecektir.

İrk, cinsiyet, dil, din ayrımı yapılmaksızın herkese düşünce, inanç, söz, basın, örgütlenme ve gösteri özgürlüğü tam olarak tanınacaktır.

Ulusal Ekonominin İnşası

Ülkenin geri bırakılmış olmasından kaynaklanan ekonomik tahribatın hızla giderilmesi ve halkın yararına ulusal bir ekonominin inşası için seferberlik anlayışı ile hareket edilecektir.

Bilim ve teknolojinin gelişmesi için her türlü tedbir alınacak, ekonominin çağa uygun gelişmesi için bilimin imkânlarından faydalanılacaktır.

Sürdürülebilir ve çevre dostu ağır sanayi tesisleri kurulacaktır.

Ülkeye yabancı sermaye ve teknolojinin gelmesi teşvik edilecektir.

Tarım alanında modern teknik ve yöntemlerin kullanımına gidilecektir.

Küçük esnaf ve zanaatkârı koruyucu önlemler alınacaktır.

Kürdistan'ın zengin akarsularından enerji üretimi ve sulama işlerinde yararlanmak için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Ülkenin yer altı ve yer üstü kaynaklarını çağdaş yöntemlerle işlemek ve toplumun refahı yönünde kullanmak için azami çaba sarf edilecektir.

Ülkenin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin açığa çıkartılmasına özel bir önem verilecektir.

Ülkemizin turizm potansiyeli azami bir biçimde değerlendirilecektir.

Tarım

Ülkemiz, coğrafi yapısı ve ekolojik koşulları ile tarımsal üretimde miktar ve ürün çeşitliliği yönünden uluslararası rekabet gücüne ulaşacak potansiyele sahiptir.

Organik tarım uygulamaları yaygınlaştırılacak, sulama sistemlerinin modernizasyonu ve ürün çeşitliliği sağlanacaktır.

Tarım arazilerinin aile bireyleri arasında paylaştırılması işletmeleri küçük ölçekli ve parçalı hale getirmiştir. Bu durum verimliliği ve kârlılığını düşürmektedir. Buna karşı bir önlem olmak üzere tarımda gönüllü kooperatifleşme teşvik edilecek, modern tarım araçları sağlanacak, köylü üreticilerin tarım tekniklerini öğrenip uygulamaları için gerekli tedbirler alınacaktır.

Tarımla uğraşan üreticilere yeterli kredi sağlanacak, köy emekçileri tefecilerin sömürsünden kurtarılacak, tefecilik yasaklanacaktır.

Tarım olmadan istikrarlı bir kalkınma mümkün değildir. İnsanlarımızın yeterli ve güvenilir gıdaya ulaşabilmeleri, kırsal kalkınmanın sağlanması, ekonominin gelişimi ve yaşanabilir bir çevre için tarım arazileri sürdürülebilir bir şekilde kullanılacak, modern yöntemlerle hayvan besiciliği desteklenecektir.

Kırsal alanda feodal dönemden kalma çağdışı kölelik ilişkilerine son verilecektir.

Çalışma Hayatının Düzenlenmesi

PSK, toplumsal yaşamda adil ve eşitlikçi paylaşıma önem verecek, çalışma hayatının düzenlenmesinde sosyal adalet ilkesini esas alacaktır.

Çalışma hayatının düzenlenmesinde ILO standartlarına uyulacaktır.

Tüm çalışanlara sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev hakkı tanınacaktır.

İşsizlik sigortasını da kapsayan bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulacaktır.

Emeklilik yaşı, Kürdistan'daki yaş ortalaması ve diğer koşullar ile uluslararası standartlar göz önüne alınarak saptanacaktır.

Özgürlük mücadelesinde şehit düşenlerin muhtaç durumdaki dul ve yetimlerine maaş bağlanacaktır.

Herkese emeğine göre ücret verilecektir.

Ailece yapılan işe yardım niteliğinde olup sağlığa aykırı olmayan işler dışında, 16 yaşından küçüklerin çalıştırılması yasaklanacaktır.

Çalışanların işyerinin yönetim ve denetimine katılması sağlanacaktır.

Çalışan herkesin ücretli izin ve dinlenme olanağına sahip olabilmesi için gerekli önlemler alınacak, tarım alanında çalışanlar sosyal güvenceye kavuşturulacaktır.

İnanç Özgürlüğü ve Laiklik

Din ve devlet işleri birbirinden ayrılacaktır. Devlet, bütün dini inançlara eşit mesafede duracak, ilgili kesimlerin kendi inançlarını özgürce yaşamaları için gerekli güvenceler sağlayacaktır. Herkes dini inancında özgür olacak, kimseye inancından dolayı baskı yapılmayacak ve imtiyaz tanınmayacaktır.

Yıllardır haksızlığa uğrayan Alevi, Êzidi ve Kürdistan'da yaşamakta olan Ermeni, Süryani, Keldani gibi Hristiyan toplulukları ile öteki inanç mensuplarının inançsal tüm haklarına kavuşmaları sağlanacaktır. Bunlara ait ibadet, eğitim ve sosyal nitelikteki kurum ve kuruluşlar yasal ve özerk statüye kavuşturulacak, inançlarının gereğini özgürce yerine getirebilmeleri için gerekli koşullar oluşturulacaktır.

Eğitim ve Kültür

Kürdistan'da resmi dil Kürtçe olacaktır. Kürtçenin Kuzey Kürdistan'da konuşulan Kurmanci ve Zazaki lehçelerine eşitlik temelinde özgürce gelişme olanağı sağlanacak, lehçelerin kaynaşması ve dil birliği sorunu doğal sürece bırakılacaktır.

Eğitim süreçlerinde çok dillilik ilkesi uygulanacaktır. Talebe bağlı olarak eğitimde Kürtçenin yanı sıra Türkçeye de yer verilecektir.

Kürdistan'da yaşayan etnik guruplara anadilleriyle eğitim olanağı sağlanacak, çoğunluk oluşturdukları yerlerde dilleri resmi statüye kavuşturulacaktır.

Temel eğitim 16 yaşına kadar zorunlu ve ücretsiz olacaktır.

Bugüne kadar baskı altında tutularak körelme ile yüz yüze bırakılmış Kürt yazı dili ve edebiyatının geniş kitleler tarafından öğrenilmesi, okullarda, basında ve toplum yaşamının her alanında kullanılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Bilimsel ve demokratik bir eğitim politikası izlenecek, bütün eğitim süreçleri aklın ve bilimin ışığı altında yürütülecektir. Üniversiteler özerk ve bilimsel bir niteliğe kavuşturulacak, çağın gereklerine uygun bilimsel ve teknolojik müfredata sahip olmaları sağlanacaktır.

Herkesin yeteneklerini geliştirmesi, kültür ve sanat olanaklarından yararlanması için gereken tedbirler alınacaktır.

Kürdistan'ın tarihi eserlerle sanat ve kültür ürünlerinin gün ışığına çıkarılması, korunması ve halkın hizmetine sunulması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Kadın Hakları

Kadınların özgürleşmesi, iş hayatına, sosyal ve politik yaşama erkeklerle eşit biçimde katılabilmeleri için gerekli tedbirler alınacak, erkeklerle eşitleninceye kadar kadınlara pozitif ayrımcılık ilkeleri uygulanacaktır.

Kadınlar için çalışma yaşamında fırsat eşitliği sağlanacak, eşit işe eşit ücret verilecek ve kadınların doğurganlığından kaynaklanan sorunlarının çözümü için yasal güvenceler getirilecektir.

Kadınlar üzerindeki her türlü aşağılanma ve baskı kaldırılacak; aile içinde kadına yönelik şiddet suç sayılacak ve bunu önlemek için gerekli tedbirler alınacaktır.

Kadınların eğitimine özel bir önem verilecek ve eğitim olanaklarından eşit biçimde yararlanmaları sağlanacaktır. Toplumun kadın haklarına karşı duyarlılığının geliştirilmesi için, cinsiyet ayrımcılığı karşıtı bir eğitim politikası benimsenecektir.

Başlık, berdel, çok eşlilik, zorla ve çocuk yaşta evlendirme gibi toplumsal cinsiyetçi tüm gelenekler kaldırılacaktır.

Gençlik ve Çocuklar

Gençliğin fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı yetişmesi, çağdaş değerlerle ve toplumsal sorumluluk duygusuyla eğitilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Özgüveni gelişmiş, kendi geleceği hakkında karar verebilen, bilinçli bir gençliğin yetiştirilmesine özel bir önem verilecektir.

Gençliğin sosyal, kültürel ve siyasal yaşamın bütün alanlarına etkin katılımı için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Gençliğin beden ve ruh sağlığı açısından spora önem verilecek, gençlik kültür merkezleri açılacaktır.

Çocuk haklarının gebelik ile birlikte başladığı inancında olan partimiz, anne ve çocuk sağlığını bir bütünsellik içerisinde ele alacak; bebeğin, daha sonra ise çocuğun sağlıklı ve iyi yetişebilmesi için aile içinde ve dışında gerekli önlemler alacaktır. Partimiz, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne uygun olarak çocuklara iyi bir eğitim, sağlıklı bir yaşam ve güvenli bir gelecek temin etmek için her türlü imkânı sağlayacaktır. Çocukların ve gençlerin eğitiminde anadilde eğitim ilkesi esas alınacaktır.

Sağlık ve Sosyal Hizmetler

Herkese eşit, ulaşılabilir, ücretsiz, koruyucu ve esenlendirici sağlık hizmeti verilecektir.

Açlığın ve yoksulluğun son bulması için etkin önlemler alınacaktır.

İşsizliğin her türlüşüne karşı mücadele edilecek; herkesin, yeterli beslenme olanağına kavuşmasını sağlayacak bir gelire sahip olması için çaba harcanacaktır.

Halkın sağlığı açısından gerekli tedbirler alınacak; kamuya ait hastanelerde ve diğer sağlık kurumlarında muayene, tedavi-bakım ve ilaç parasız olarak sağlanacaktır.

Çocuklar için yeter sayıda ocuk yuvası ve kreş açılacak; kimsesiz çocuklar devletin bakım ve denetimi altında yetiştirilecektir.

Muhtaç durumdaki hastaların, engelli, sakat ve yaşılların bakım ve geçimleri devletçe sağlanacaktır.

Konut ve Kentleşme

Kürt toplumu, bugün içinde yaşıdığı ilkel ve sağlıksız konutlardan, deprem ve ığların kurbanı olmaktan kurtarılacaktır.

Her aileye, ihtiyacına elveren, sağlığa uygun, ağdaş bir konut sağlanacaktır; kiralara denetlenecek ve muhtaç olanlara kira yardımı yapılacaktır.

Kentleşmede doğa, tarih ve toplum bir bütün olarak ele alınacaktır.

İmar plânında hava kirliliğini azaltıcı yeşil alanlara, ulaşımı kolaylaştıracak toplu taşıma araçlarına, ileri teknoloji çöp ayrıştırma ve geri dönüşümü sağlayacak tesis alanlarına yer verilecektir.

Zorunlu göç mağdurlarının tercih edecekleri yaşam alanlarının (eski-yeni, köy-şehir) ağdaş yaşam koşullarına uygun olarak düzenlemesi öncelikli görevimiz olacaktır. Kentleşmede; toplumun her kesiminin kişisel gelişimine katkı sunacak sosyal mekânlar ve donatılar; kolay ulaşılabilir sağlık merkezleri, ocuk yuvası, semt pazarları, spor ve eğitim merkezleri, gezinti, beceri geliştirme ve oyun alanları vb. yer alacaktır.

Mevcut gecekondulaşmayı ve çarpık kentleşmeyi düzeltmek ve ağdaş yaşam alanları oluşturmak için her yerin sosyal, kültürel ve doğal özellikleri göz önüne alınarak kentsel dönüşüm plânları hazırlanacak ve uygulanacaktır. Kentsel dönüşümde, hizmetlere erişimde toplumsal eşitlik, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ve çeşitlilik gösteren dinamik bir ekonomi dikkate alınacaktır. Plânlamada tüm paydaşlar ve ilgili kesimlerin kararlara katılımı sağlanacaktır.

Yerleşimde ve konut yapımında, rahat bir ulaşımı, hava temizliğini, yeşil alanları, parkları ve estetiği gözetken, tarihi dokuyu koruyan, plânlı, engellileri gözetken çağdaş bir şehircilik anlayışı izlenecektir.

Doğal Çevre

Doğa ve çevre korunacak, sanayileşme ve kentleşme gibi alanlarda gelecek kuşakların sağlığı esas alınacaktır.

İnsanlığın ortak evi olan dünyamızın ekolojik dengesini bozacak her türlü faaliyet durdurulacak, sanayileşme, kentleşme ve enerji faaliyetlerinin doğa ile uyumlu hale getirilmesi sağlanacaktır. Gelecek kuşakların emaneti olan ülkemizin ve dünyanın doğasını korumak için dünya ölçeğinde iş birliğine gidilecektir.

Ormanların korunması, ormanlık alanların genişletilmesi; kuşların, balıkların ve diğer av hayvanlarının, bitkilerin, özetle doğal zenginliklerin korunması, çoğaltılması, doğal çevrenin bozulmasının önlenmesi için ciddi önlemler alınacak, yaban hayat korunacak, avcılık yasaklanacaktır.

Hızlı nüfus artışı, plânsız kentleşme, plânsız sanayileşme/endüstrileşme, doğal kaynakların hoyratça kullanılması doğanın bozulmasına, hava, su ve toprak kirliliğine neden olmaktadır.

Yaşam için gerekli olan ısı, ışık, besin, giyim, barınak, sağlık ve yaşama sevincini artıran yeşil alanlar, en az tahribat yaratan ve yenilenebilir yöntemlerle insanların hizmetine sunulacaktır.

Sanayi bölgeleri, altyapısı tamamlanmış yerlerde ve yerleşim alanlarını etkilemeyecek şekilde plânlanacaktır.

Tüketim sonucu ortaya çıkan atıkların ayrıştırılması ve geri dönüşümü için tesisler kurulacaktır.

Çevre ve küresel ısınma gibi konularda ilgili uluslararası kurum ve güçlerle iş birliğine özel bir değer verilecektir.

Yurtdışındaki Kürtler

Partimiz, değişik nedenlerle ülke dışına  ıkmyş Kürtlerin bulundukları ülkelerde ekonomik, sosyal, kültürel ve insani talepler uğrundaki mücadelelerini ve örgütlenme çabalarını destekler. Onların, halkımızın ulusal özgürlük mücadelesine sunduğu desteğe büyük bir değer biçer.

Partimiz, halkımızın özgürlük mücadelesinde yurtdışındaki Kürtleri önemli bir dinamik olarak görmekte, onların Kürt davasına uluslararası düzeyde destek bulma çabalarını desteklemekte ve takdir etmektedir.

Uluslararası İlişkiler

Ülkemizin Avrupa Birliği ile yakınlaşması ve onunla bütünleşmesi için aktif bir çalışma yürütülecektir.

Bölgesel ve uluslararası sorunların üzümünde diyalog ve iş birliği yaklaşımı esas alınacaktır.

Komşularla barış içinde yan yana yaşama ilkesinin hayat bulması için çalışılacaktır.

Dünyada silahlanma yarışının son bulması, küresel ısınma ve benzeri sorunların  z m , kaynakların adil ve yaşanabilir bir dünyaya harcanması için etkin bir tutum izlenecektir.